

Retinal Oklüziv Vasküler Bozukluklar ve Romatoid Artrit

Retinal Vascular Occlusive Disorders and Rheumatoid Arthritis

Huseyin Ortak¹, Ahmet İnanır², Selim Demir¹

¹Gaziosmanpasa University
Faculty of Medicine,
Department of
Ophthalmology, Tokat,
Turkey

²Gaziosmanpasa University
Faculty of Medicine
Department of Physical
Medicine and Rehabilitation,
Tokat, Turkey

Corresponding Author:
Dr. Huseyin Ortak
Gaziosmanpasa University
Faculty of Medicine,
Department of
Ophthalmology,
Tokat, Turkey

Phone: +903562129500/ 1082

Fax: +903562133179

E-mail:
huseyin.ortak@hotmail.com

Başvuru Tarihi/Received :
29-10-2012

Kabul Tarihi/Accepted:
30-10-2012

ÖZET

Romatoid artrit özellikle yaşlı bayanlarda görülen pek çok oküler hastalıkla ilişkili manifestasyonlar ile karşımıza çıkan sistemik inflamatuvar bir hastalıktır. Aynı zamanda bu sistemik hastalıkta, retinal ven oklüzyonu ve arter oklüzyonu gibi ciddi ve kalıcı görme kaybına neden olabilen hastalıklara da yatkınlığı artırdığını gösteren çalışmalarda mevcuttur. Romatoid artrit en sık karşımıza retinal vasküitle çıkmakta ve retinal vasküler komplikasyonlar daha çok vaskülit ilişkili olarak görülmektedir. Bu derlemede retinal oklüziv vasküler hastalıklarla ilişkili olarak sunulmuş olan literatürdeki makaleler tarandı. Romatoid artrit ve retinal komplikasyon gelişimi için sunulan çalışmaların özeti yapılarak, yeni bir perspektif oluşturulmaya çalışıldı.

Anahtar Kelimeler: Retinal ven oklüzyonu, Romatoid artrit.

ABSTRACT

Rheumatoid arthritis is a systemic inflammatory disease which primarily affects older women associated with many ocular manifestations. It might cause retinal arterial and venous occlusion that lead to serious and permanent visual loss. The most common manifestation of rheumatoid arthritis is retinal vasculitis which causes retinal vascular complications. In this review, rheumatoid arthritis and retinal vascular occlusive diseases are discussed in the light of contemporary literature.

Key Words: Rheumatoid arthritis, retinal vein occlusion.

Giriş

Romatoid artrit (RA), çok sayıda extra-artiküler organ tutulumuyla birlikte sıkça rastladığımız, sistemik inflamatuvar bir hastalıktır (1). RA özellikle yaşlı bayanlarda görülmekle birlikte, yetişkinlerde yaklaşık %0,5-1 oranında görülmektedir (2). Bu otoimmün hastalığın etyopatogenezi hala bilinmemektedir. RA ile ilişkili okuler manifestasyonlar, keratokonjunktivitis sicca, episkleritis, skleritis, korneal değişiklikler ve retinal vaskülitir (3). Ayrıca bu sistemik hastalık retinal ven oklüzyon ve arter oklüzyon gibi bazı hastalıkların görülme sıklığını artırdığını gösteren çalışmalarda mevcuttur. Retinal vaskülit, RA tanısı almış hastalarda oftalmoskopik olarak hiçbir semptom olmasa bile, çekilen fundus anjiolarının %18 inde mevcuttur (4). Retinal vaskülit ile pozitif C-reaktif protein ve artmış eritrosit sedimentasyonu gibi hastalığın aktif fazında daha çok karşılaşmaktayız (5,6). Çoğunlukla da retina periferindeki arter ve venlerin dallarını etkiler. Bunların yanında RA'li hastalarda enflamasyon belirteci olarak düşünülen retinal venüler kalibrasyonda artış olduğu gösterilmiştir. Görüldüğü üzere RA pek çok oküler hastalığın oluşumunda yatkınlığı artırabilmekte ve hastalığın seyri daha ciddi seyredebilmektedir. Bu yüzden RA'li hastaların oftalmik muayenesini yaparken daha dikkatli olunması, olası komplikasyon riskini azaltması açısından önemli bir unsur olacaktır.

Literatür taraması:

Bütün makaleler yazarlar tarafından 2012 tarihinden 1990 tarihine kadar olan romatoid artrit retinal oklüziv hastalık ilişkili yapılmış çalışmalar tarandı.

Tartışma:

RA, retinal vasküler yapıda enflamasyona neden olarak retinal arter ve ven oklüzyonu için predispozisyon oluşturması nedeniyle diğer organ etkileri yanında önemli bir okuler hastalıktır. Retinal vaskülit, RA'in en sık tanımlanan retinal semptomudur (6).

vaskülit, vücuttaki çeşitli enfektif, inflamatuvar ve neoplastik süreçte yaygın bir klinik semptom olabilir. Bununla birlikte retinal vaskülit klinik olarak tespit etmek her zaman kolay değildir. Vaskülit ile ilişkili çalışmalar daha çok vaka raporları, vaka serileri şeklinde literatürde bildirilmiştir. Aktif RA'li orta yaşlı iki kadında (Fundus flöresein angiografi) FFA'da retinal kapiller sızıntı ve kistoid maküler ödem gibi retinal vaskülit bulguları geliştiği tespit edilmiştir. Bu hastalarda vücudun diğer kısımlarında herhangi bir vaskülit bulgusuna rastlanmamıştır. Bu vaka serisi sonucunda otorler retinal vaskülitin RA'da gözlenen komplikasyon listesine eklenmesi gerektiğini bildirmişlerdir (7). Yine 37 yaşında bir RA nedeniyle oral prednisolon alan bir erkekte geografik koroiditis ve retinal vaskülit rapor edilmiştir. Hastada takip eden yıllarda 2 kez nöks gelişmiş ve indosiyanın green anjiografide koroidal arterlerde tıkanıklık gösterilmiştir (7). Sunulan bir diğer vakada, RA'li 67 yaşında bir bayanda bilateral retinal arter dal oklüzyonu gösterilmiş ve yazarlar bilateral retinal arter oklüzyonlu hastaların ayırıcı tanısında RA'in düşünülmesi gerektiğini belirtmişlerdir (8). RA'li 60 hastada yapılan bir çalışmada, oftalmoskopik olarak hiçbir bulgu olmasa bile, vakaların %18 inde FFA'da retinal vaskülit tespit edilmiş ve yazarlar retinal vaskülitin asemptomatik başlangıçlı olabileceğini ve vaskülitin bu hastalığın ekstra-artiküler manifestasyonunu temsil edebileceğini bildirmişlerdir (4).

Son dönemde yayınlanan bir makalede, RA'li hastalarda retinal venüler kalibrasyon önemli şekilde daha geniş olduğu bildirilmiş. Retinal venüler kalibrasyon daha önceki çalışmalarda artmış inflamasyon ve endotelial disfonksiyonla ilişkilendirildi.(9) Bu nedenle yazarlar RA'li hastalardaki artmış venüler kalibrasyon sistemik enflamasyonu veya olası endotelial disfonksiyonu yansıtabileceğini savunmuşlardır (10). Rofecoxib alan romatoid artritli bir hastada santral retinal arter

oklüzyonu vakası bildirilmiştir. Bununda, RA'li hastalarda çoğunlukla von willebrand faktör, fibrinojen ve plazma viskozitesinin artışının trombotik olaya yatkınlığı artırmasıyla ilişkili olabileceği bildirilmiştir (11).

Sonuç olarak RA'li hastalar, hiçbir oftalmik şikâyete neden olmadan FFA'da tespit edilebilen vaskülit semptomları ile gelebildiği gibi ciddi ve kalıcı görme kaybına neden olabilen retinal arter, ven ve koroit oklüzyonu ile gelebilmektedir. Özellikle retinal vasküler okluziv hastalıkla gelen bireylerde ayırıcı tanıda RA akılda tutulmalıdır.

Referanslar

1. Huizinga TW, Pincus T. In the clinic. Rheumatoid arthritis. *Ann Intern Med* 2010 ;153:15-16.
2. Scott DL, Wolfe F, Huizinga TW. Rheumatoid arthritis. *Lancet* 2010 ;376:1094-108.
3. Zlatanović G, Veselinović D, Cekić S, Zivković M, Dorđević-Jocić J, Zlatanović M. Ocular manifestation of rheumatoid arthritis-different forms and frequency. *Bosn J Basic Med Sci* 2010;10:323-7.
4. Giordano N, D'Ettorre M, Biasi G, Fioravanti A, Moretti L, Marcolongo R. Retinal vasculitis in rheumatoid arthritis: an angiographic study. *Clin Exp Rheumatol* 1990 ;8:121-5.
5. Matsuo T, Koyama T, Morimoto N et al. Retinal vasculitis as a complication of rheumatoid arthritis. *Ophthalmologica* 1990;201:196-200.
6. Abu El-Asrar AM, Herbort CP, Tabbara KF. Retinal vasculitis. *Ocul Immunol Inflamm* 2005;13:415-33.
7. Matsuo T, Masuda I, Matsuo N. Geographic choroiditis and retinal vasculitis in rheumatoid arthritis. *Jpn J Ophthalmol* 1998;42:51-5.
8. Matsuo T. Multiple occlusive retinal arteritis in both eyes of a patient with rheumatoid arthritis. *Jpn J Ophthalmol* 2001;45:662-4.
9. Sun C, Wang JJ, Mackey DA, Wong TY. Retinal vascular caliber: systemic, environmental, and genetic associations. *Surv ophthalmol* 2009;54:74-95.
10. Van Doornum S, Strickland G, Kawasaki R, Xie J, Wicks IP, Hodgson LA, Wong TY. Retinal vascular calibre is altered in patients with rheumatoid arthritis: a biomarker of disease activity and cardiovascular risk? *Rheumatology (Oxford)* 2011;50(5):939-43.
11. Meyer C, Gähler R. Central retinal vein occlusion in a patient with rheumatoid arthritis taking rofecoxib. *Lancet* 2002;360(9339):1100.